

มาตรการทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองเด็กทารกที่อยู่ในครรภ์จากการดื่มแอลกอฮอล์ของมารดา

การดื่มสุราระหว่างตั้งครรภ์สามารถทำให้เกิดกลุ่มความผิดปกติของการที่ได้รับแอลกอฮอล์ในครรภ์ (fetal alcohol syndrome) และอันตรายอื่น ๆ เช่น แท้ง ตาย คลอดยาก น้ำหนักแรกคลอดต่ำกว่าเกณฑ์ คลอดก่อนกำหนด พิการตั้งแต่กำเนิด โดยข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเรื่องการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าในช่วงปีที่ผ่านมาประมาณ 12.6 % ของหญิงไทยที่ตั้งครรภ์ยังดื่มแอลกอฮอล์ จากข้อมูลดังกล่าวในหนึ่งปีมีความเป็นไปได้ที่จะมีเด็กไทยมากถึงราว 80,000 คน มีความเสี่ยงต่ออาการผิดปกติจากการดื่มแอลกอฮอล์ของมารดาขณะตั้งครรภ์ หรือ "FASD"

"แอลกอฮอล์"

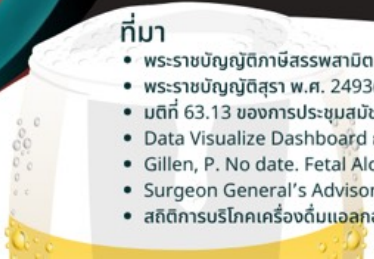
สารอินทรีย์ชนิดหนึ่งมีลักษณะเป็นของเหลวใส มีกลิ่นฉุน ระเหยง่ายซึ่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง คือ "สุรา" ซึ่งได้มาจากการกลั่นซึ่งเมื่อดื่มเข้าไปในร่างกายจะทำให้มีอาการมึนเมาและไม่ปลอดภัยสำหรับกรณีมารดาตั้งครรภ์ ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทและสมองที่มีผลต่อการทำงานของสมองและไขสันหลัง มีผลโดยเฉพาะต่อการรับรู้ อารมณ์ ระดับการมีสติ รวมไปถึงความสามารถของสมองและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมาของมารดาและการรกในครรภ์ ปรากฏจากผลสำรวจความรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างทราบถึงความหมายและโทษของสุรา แต่จากผลสำรวจยังพบหญิงตั้งครรภ์ซึ่งแม่ทราบโทษของแอลกอฮอล์ยังดื่มสุราอยู่

สิทธิของมารดาในการที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ย่อมมีอยู่ ในขณะที่เดียวกันยังมีหน้าที่ในการใช้ความพยายามอย่างเต็มที่เพื่อการรักษาชีวิตของการรกในครรภ์มารดาโดยการไม่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขณะตั้งครรภ์อยู่ด้วยการรกในครรภ์มารดาหรือเด็กเองก็มีสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญที่จะได้รับความคุ้มครองจากพฤติกรรมดังกล่าวหากแต่ทารกจะต้องมีสภาพบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เสียก่อน กล่าวคือ มาตรา 15 วรรคสองแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยความว่า "ทารกในครรภ์มารดาก็สามารถมีสิทธิต่าง ๆ ได้ หากว่าภายหลังคลอดแล้วอยู่รอดเป็นการก" จุดนี้เองเป็นอุปสรรคต่อการเอาผิดแก่มารดาและการชดเชยให้แก่เด็ก

ที่มา

- พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 นิยามของคำว่าสุรา มาตรา 152(7)
- พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493(8)
- มติที่ 63.13 ของการประชุมสมัชชาอนามัยโลก (World Health Assembly)
- Data Visualize Dashboard การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, 20 ส.ค. 2563
- Gillen, P. No date. Fetal Alcohol Syndrome Prevention presentation. Denver: Colorado Area Health Education Center.
- Surgeon General's Advisory on Alcohol Use in Pregnancy, 2020
- สถิติการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย พ.ศ. 2564, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แนวนโยบายสากลต่อปัญหาการดาบรีโลก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขณะตั้งครรภ์

ประการแรก แนวนโยบายขององค์การอนามัยโลก ได้กำหนดเงื่อนไขของการคลอดและมีชีวิตของการก กำหนดให้เด็กได้มีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีอิสระ ในชีวิตและสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข มาตรฐาน เดียวกัน คณะกรรมการสิทธิเด็ก กำหนดแนวคิดให้เด็กที่ เกิดมาได้ใช้ชีวิตอย่างเสรีภายใต้สภาพร่างกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง ในประเทศไทยเองได้กำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ ชาติการลดปริมาณการบริโภคแอลกอฮอล์เอาไว้ใน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การปรับเปลี่ยนค่านิยม และลดแรง สนับสนุนการดื่ม โดยการควบคุมตลาดการโฆษณา การให้ข้อมูล และเพิ่มโอกาสของการไม่ดื่มสัมฤทธิ์ผล ได้อีกทางหนึ่งอีกด้วย หากอ้างอิงจากผลสำรวจ ความรับรู้ของประชาชนนั้นเห็นควรให้ได้มีการจัดทำ กฎหมายเฉพาะในประเด็นนี้ของไทยให้สอดคล้อง กับแนวนโยบายสากล เพื่อผลลัพธ์ในการควบคุม พฤติกรรมของมารดาและปกป้องเด็กได้ ในคราวเดียวกัน

มาตรการทางกฎหมายใน การควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์ของมารดา

ในปัจจุบันกฎหมายที่ใกล้เคียงกับประเด็นวิจัยแบ่งแยก ตามประเภทของฐานความผิด กล่าวคือ กฎหมายอาญาต่อ ประเด็นความสูญเสียต่อเนื้อตัวร่างกายของบุตรผู้เยาว์จาก พฤติกรรมเสี่ยงของมารดา ตามความผิดฐานทำให้แก่ลูก มาตรา 301 หากแต่ช่องว่างทางกฎหมายในเรื่องนี้อยู่ที่หลัก เจตนา

ประการต่อมากฎหมายแพ่งในเรื่องละเมิดจากพฤติกรรม มารดาต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขณะตั้งครรภ์เป็น เหตุให้บุตรสูญเสียโอกาสในการใช้ชีวิตอย่างปกติสุขเพราะ ความผิดปกติของร่างกาย การศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ ความรับผิดชอบและการคุ้มครองสิทธิแก่ทารกในครรภ์มารดาอัน ได้รับผลกระทบทางร่างกายตามมาตรา 420 ซึ่งมีอุปสรรค คือฐานะของผู้กรณีและสภาพบุคคล

จะเห็นได้ว่าไม่มีมาตรการทางกฎหมายกำหนดฐานความ ผิดแก่มารดาจากพฤติกรรมดังกล่าวและการใช้กฎหมายเป็น เครื่องมือในการรับรองสิทธิให้แก่ทารกผู้เสียหาย เป็นการเฉพาะแต่อย่างใด

ข้อเสนอแนะ

ดำเนินการปรับแก้ไขและออกกฎหมายใหม่ให้สอดคล้องกับหลักการการประชุมสมัชชา อนามัยโลก (World Health Assembly) ในการกำหนดและรับรองยุทธศาสตร์โลกเพื่อลด การดื่มแอลกอฮอล์แบบอันตรายของมารดาและแนวนโยบายสากลอื่น ๆ

- ประการแรก จัดให้มีการโฆษณาข้อห้ามการบริโภคสุราของหญิงตั้งครรภ์ดังตัวอย่างในประเทศ ฝรั่งเศสหากไม่ดำเนินการให้มีบทลงโทษ
- ประการที่สอง จัดให้มีการปรับบทบัญญัติทางกฎหมายอาญาและค่าเสียหายทางแพ่งอย่างในประเทศสิงคโปร์ ซึ่งตีความเรื่องพฤติกรรมดังกล่าวกับการทำแก๊งอย่างเคร่งครัด ต้องได้รับโทษและมีการเยียวยาอย่างชัดเจน
- ประการที่สาม จัดให้มีการพิจารณาประเด็นพิพาทในเรื่องนี้อย่างวิธีพิจารณาความในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ แยกเรื่องข้อพิพาทออกจากฐานะของผู้กรณีเพื่อคุ้มครองเด็กอย่างเต็มที่โดยปราศจากประเด็นการขัดกันแห่ง ผลประโยชน์ รวมถึงการตีความประเด็นสภาพบุคคลของผู้เสียหาย
- ประการที่สี่ ควรมีมาตรการทางกฎหมายมาควบคุมโดยนำเสนอมาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามพระราช บัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 แก้ไขให้ได้รับความคุ้มครองจากพฤติกรรมเช่นนี้ของมารดาเป็นการเฉพาะ
- ประการสุดท้าย บุรณาการหากสามารถบัญญัติกฎหมายใหม่ในเรื่องนี้เป็นการเฉพาะให้มีช่องทางในการขับ เคลื่อนโดยต้องนำเสนอรูปแบบกฎหมายนี้ให้บุคคลทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจและรับทราบถึงความมีอยู่ ของกฎหมายใหม่ฉบับนี้ เพื่อให้เกิดผลบังคับใช้และความเกรงกลัวต่อโทษทางกฎหมาย ซึ่งส่งผลจริงต่อ จำนวนแม่และเด็กที่จำต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับผลแห่งการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยยะสำคัญ อาจผ่านช่องทางออนไลน์ การลงไปให้ความรู้ แจกแจงรายละเอียดกฎหมาย ลงพื้นที่และปลูกฝังจิตสำนึกกับ กลุ่มเปราะบางและผู้เกี่ยวข้อง

